

Bruselj, 23. oktober 2025
(OR. en)

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	JOIN(2025) 27 final
Zadeva:	SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU IN SVETU Ohranjanje miru – načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030

Delegacije prejmejo priloženi dokument JOIN(2025) 27 final.

Priloga: JOIN(2025) 27 final

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 16.10.2025
JOIN(2025) 27 final

**SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU
IN SVETU**

Ohranjanje miru – načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU IN SVETU

Ohranjanje miru – načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030

1 – Uvod

Ukrepi Evrope in njenih držav članic v preostanku desetletja bodo pomembno vplivali na varnost celine v tem stoletju. Evropa mora do leta 2030 izoblikovati dovolj močno evropsko obrambno držo, da bo lahko verodostojno odvrnila svoje nasprotnike in se odzvala na kakršno koli agresijo. **Da bi bila Evropa pripravljena do leta 2030, mora ukrepati zdaj.** Voditelji in voditeljice držav ali vlad EU so zato na junijskem zasedanju Evropskega sveta pozvali Komisijo in visoko predstavnico, naj predstavi načrt, da bi na zasedanju oktobra 2025 pregledali napredek v zvezi z belo knjigo in razpravljali o naslednjih korakih pri uresničevanju cilja obrambne pripravljenosti.

Ta načrt belo knjigo in smernice Evropskega sveta pretvarja v jasne cilje, mejnike s konkretnimi datumi za doseganje rezultatov in kazalnike za spremljanje napredka. Predlaga vodilne evropske pobude, pri čemer je nujno, da so prizadevanja usklajena z mednarodnimi zavezami, vključno s cilji Nata.

Obrambna pripravljenost vključuje razvoj in pridobivanje **zmogljivosti, potrebnih za sodobno vojskovanje**. To pomeni, da Evropa potrebuje obrambno industrijsko bazo, ki ji daje strateško prednost in potrebno neodvisnost, hkrati pa mora biti pripravljena na uvajanje vrhunskih inovacij ter hitro in masovno proizvodnjo v kritičnih trenutkih.

Potreba po hitrejšem in okrepljenem ukrepanju odraža vse večje nevarnosti današnjega časa ter **spreminjajoče se grožnje**, s katerimi se morajo Evropa in njene države članice soočiti ter se nanje prilagoditi in pripraviti. To se je začelo z neizzvano, obsežno vojaško agresijo Rusije proti Ukrajini, ki dosega nove razsežnosti brutalnosti in nasilja. Vse več je lahkomišelnih provokacij in hibridnega vojskovanja proti državam članicam, ki segajo od kibernetских napadov do kršenja zračnega prostora. Rusija je militarizirala svoje gospodarstvo in družbo. Leta 2025 bo njen proračun za obrambo presegel 7 % BDP, okoli 40 % proračuna za leto 2025 pa je namenjenega varnosti in obrambi. Taka militarizirana **Rusija predstavlja trajno grožnjo evropski varnosti v bližnji prihodnosti**.

Pripravljenost Evrope mora temeljiti na širšem globalnem okviru s pristopom „360 stopinj“. Ne smemo prezreti groženj iz drugih delov sveta. Mednarodni red je na preizkušnji. Strateško tekmovanje v naši neposredni in širši soseščini ter drugod po svetu se zaostrojuje. Vse več je žariščnih točk – od Gaze in Bližnjega vzhoda ter več odprtih ali prikritih konfliktov v Afriki do vse večjih napetosti, ki segajo od azijsko-pacifiške regije do Arktike. Avtoritarne države se vse bolj vmešavajo v naše družbe in gospodarstva. Tradicionalni zavezniki in partnerji preusmerjajo svojo pozornost v druge regije sveta. Obravnavati moramo tudi horizontalne grožnje, kot so terorizem, širjenje orožja za množično uničevanje in varnostne posledice podnebnih sprememb.

Da bi zagotovili mir z odvrčanjem, morajo biti evropska obrambna drža in zmogljivosti pripravljene tudi na bojišča prihodnosti v skladu s spreminjajočo se

naravo vojskovanja. Tehnološke inovacije in ponovitve teh inovacij, ki se hitro in obsežno razvijajo in temeljijo na rešitvah z dvojno rabo, bodo določale moč na bojišču. Tisti, ki razvijajo lastne tehnologije, bodo najmočnejši in najmanj odvisni, zlasti v smislu kritičnih sistemov sodobnega vojskovanja, kot so droni, sateliti ali avtonomna vozila. **Ukrajina** ostaja prva obrambna linija Evrope ter je sestavni del evropske obrambne in varnostne sestave, EU pa bo Ukrajino še naprej podpirala in krepila sodelovanje z njo.

Države članice se morajo nujno opremiti z neodvisno interoperabilno strateško zmogljivostjo, ki jo je treba razvijati in vzdrževati skupaj ter ki se lahko v realnem času odzove na vsako grožnjo za ozemeljsko celovitost in suverenost Evrope. EU in njene države članice morajo imeti možnost, da delujejo neodvisno in prevzamejo odgovornost za lastno obrambo in varnost, ne da bi se preveč zanašale na druge. V tesnem sodelovanju z Natom morajo pozitivno prispevati k svetovni in čezatlantski varnosti. Evropa, ki je bolj pripravljena na lastno obrambo, je Evropa, ki je bolj usklajena z Natom in bolj sposobna odigrati svojo vlogo v čezatlantskem zavezništvu. Sodelovanje med EU in Natom je bistveno na vseh področjih tega časovnega načrta, saj čezatlantsko zavezništvo ostaja nepogrešljiv steber varnosti EU. To bo zagotovilo največjo možno skladnost in vzajemno krepitev, hkrati pa preprečilo nepotrebno podvajanje.

To bi moralo temeljiti na dosedanjem delu. **Evropa je v zadnjih desetletjih premalo vlagala v obrambo.** Države članice so obrambne proračune povečale z 218 milijard EUR v letu 2021 na 343 milijard EUR v letu 2024 ter po napovedih na 392 milijard EUR v letu 2025. Naložbe v obrambo so se v letu 2024 povečale za 42 %, pri čemer je bilo dodeljenih 106 milijard EUR, javna naročila nove opreme pa so dosegla 88 milijard EUR. Predstavljeni so bili novi instrumenti EU, kot je program za evropsko obrambno industrijo, z belo knjigo o prihodnosti evropske obrambe pa je bil pripravljen nov strateški okvir. V okviru načrta ReArm Europe bo mobiliziranih do 800 milijard EUR za obrambo, med drugim tudi prek novih instrumentov financiranja, kot je instrument za varnostne ukrepe za Evropo (v nadaljnjem besedilu: instrument SAFE). Da bi izpolnili zaveze glede izdatkov, ki so jih zaveznice sprejele na vrhu Nata junija 2025 in katerih namen je do leta 2035 doseči nov osnovni cilj glede skupnih obrambnih izdatkov v višini 3,5 % BDP, bodo v naslednjem desetletju potrebni trajni izdatki v višini vsaj dodatnih 288 milijard EUR na leto. Takšni povišani izdatki morajo prinesiti rezultate v smislu delovnih mest, inovacij in konkurenčnosti v Evropi.

Države članice so in bodo ostale suverene na področju nacionalne varnosti in obrambe. Odgovorne so za opredelitev ciljev glede zmogljivosti, ki so potrebni za zagotovitev pripravljenosti njihovih nacionalnih oboroženih sil, da lahko izpolnijo svoje strateške in vojaške misije, vključno s tistimi, ki se izvajajo v okviru Nata. Njihovi nacionalni cilji in s tem povezani roki za njihovo doseganje so suverena odločitve.

Okolje kompleksnih groženj obenem kaže, da morajo države članice ukrepati skupaj in ne z razdrobljenimi prizadevanji v okviru neusklajenih nacionalnih pobud. Trenutno je manj kot 50 % obrambne opreme nabavljena v EU, pri čemer je večina nakupov opravljena na nacionalni ravni, neevropski dobavitelji pa tako pridobivajo na tržnem deležu.

Zato obstaja jasna potreba po večjih, skupnih in evropskih naložbah.

2 – Kaj pomeni obrambna pripravljenost?

Za popolno obrambno pripravljenost morajo biti oborožene sile držav članic sposobne predvideti kakršne koli krize na področju obrambe, vključno s konflikti visoke

intenzivnosti, ter se nanje pripraviti in odzvati. Za to so potrebni dobro opremljene oborožene sile z ustreznimi viri, ki so skladne in interoperabilne, pa tudi ustrezno usposabljanje in doktrina za uporabo vojaške sile.

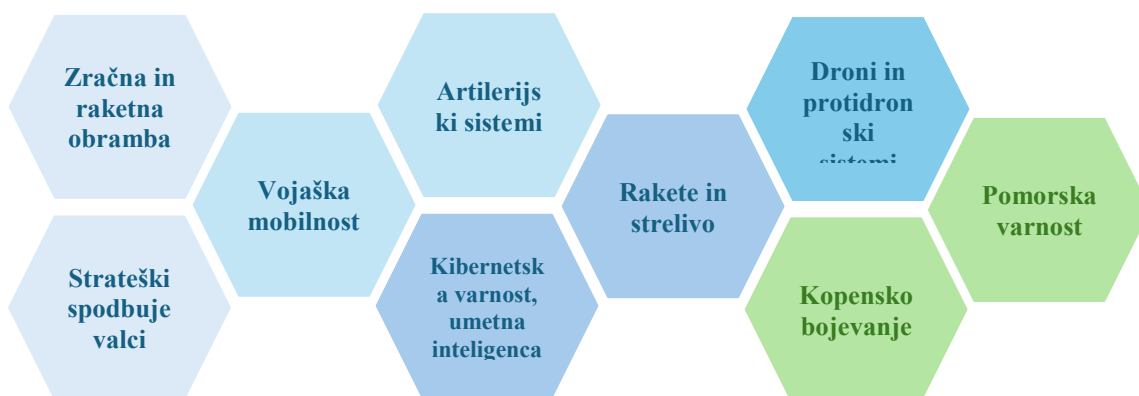
Skratka, kar zadeva pripravljenost, mora Evropa s skupnimi močmi doseči cilje glede zmogljivosti, in sicer na podlagi zavez, ki so jih sprejele države članice, tudi v okviru Nata.

Odvisna je tudi od močne, odporne in inovativne evropske tehnološko-industrijske baze. Za to so potrebni pravi regulativni okvir, trg na ravni celine, večja vojaška mobilnost, več inovacij in spretnosti ter razširjena mreža obrambnih partnerstev z zavezniki in partnerji. Na splošno je za obrambno pripravljenost potrebno tudi trdno in spodbudno civilno okolje, ki temelji na odpornih družbah, dobro pripravljenih in informiranih državljanih in državljanekah ter okrepljenem civilno-vojaškem sodelovanju¹. Ta časovni načrt se osredotoča na zmogljivosti in obravnava druge ključne pogoje za obrambno pripravljenost Evrope.

Njegov cilj je združiti delo, ki so ga države članice opravile na nacionalni in mednarodni ravni ter na ravni EU, ter postopke, ki jih je Komisija začela z obstoječimi in novimi instrumenti, povezanimi z obrambo.

3 – Odprava vrzeli v zmogljivostih Evrope do leta 2030: ključni koraki in mejniki

Glavni cilj glede pripravljenosti je zagotoviti, da ima Evropa zmogljivosti celotnega spektra, potrebne za odvracanje od agresije, pa tudi za obrambo svojih meja po kopnem, zraku in morju ter svojih omrežij in sredstev v kibernetičnem in vesoljskem prostoru. Države članice so opredelile naslednja **začetna prednostna področja zmogljivosti**:

Opredelitev in spremljanje operativnih potreb držav članic

Za uresničitev skupnega cilja glede obrambne pripravljenosti do leta 2030 je potreben sistemski pristop. Bistvena sta čim večja interoperabilnost in dopolnjevanje pridobljenih vojaških zmogljivosti. Vojaški štab EU (v nadaljnjem besedilu: VŠEU) izvaja tajni pregled trenutnega stanja zmogljivosti in ciljev držav članic. To vključuje prednostna področja zmogljivosti, pri tem pa se upoštevajo cilji Nata in potrebe Ukrajine. Pregled bo zagotovil

¹ Strategija za unijo pripravljenosti (JOIN(2025) 130: Skupno sporočilo o strategiji za unijo pripravljenosti, 26. marec 2025) zato dopolnjuje ta načrt.

kvantitativni vpogled v obstoječe pomanjkanje zmogljivosti v celotnem spektru vojaških operacij, vključno s teritorialno obrambo.

Posodabljal se bo vsako leto in vključen bo v usklajeni letni pregled na področju obrambe, ki ga bo pripravila Evropska obrambna agencija (v nadaljnjem besedilu: EDA) in podprl VŠEU. To bo zagotovilo povezavo med analizo pomanjkanja vojaških zmogljivosti in prednostnimi področji zmogljivosti za javna naročila in razvoj. Načelniki generalštabov bodo rezultate analize pregledovali redno in v zaupnem okolju, da bi prispevali k nadaljnjemu delu nacionalnih direktorjev za oborožitev in direktorjev za zmogljivosti v zvezi s predlaganimi rešitvami. Zato je ključno, da države članice VŠEU še naprej pošiljajo zbirne informacije o svojih ciljih in napredku. Čeprav so ti podatki tajni, bodo omogočili spremljanje skupnega napredka v skladu s časovnim načrtom za pripravljenost do leta 2030.

Na podlagi tega procesa bosta Komisija in visoka predstavница oz. visoki predstavnik na vsakem oktobrskem zasedanju Evropskega sveta predstavila letno poročilo o obrambni pripravljenosti. Poročilo bo obravnavalo splošno stanje na ravni EU za dogovorjena prednostna področja zmogljivosti, pa tudi druga vprašanja, opredeljena v tem časovnem načrtu. Vsebovalo bo najnovejše informacije o skupnem napredku v zvezi s ključnimi kazalniki, predlaganimi v tem načrtu, o njem pa bodo opravljena posvetovanja z državami članicami. Poročilo bo voditeljem in voditeljicam omogočilo, da pregledajo skupni napredek v zvezi s tem in oblikujejo strateške smernice za razprave obrambnih ministrov v Svetu za zunanje zadeve v sestavi za obrambo.

Razvoj zmogljivosti prek koalicij za zmogljivosti držav članic

Za obrambno pripravljenost Evrope je ključno odpraviti obstoječe pomanjkanje kritičnih zmogljivosti, in sicer z razvojem in nabavo obrambnih zmogljivosti na vseh dogovorjenih prednostnih področjih.

V ta namen bi morale države članice hitro zaključiti tekoči proces oblikovanja koalicij za zmogljivosti. Podrobno bi bilo treba navesti, katere države članice bodo odpravile določene pomanjkljivosti, ter se dogovoriti o upravljanju vsake koalicije, vlogi vodilnih in sovodilnih držav, ciljih glede zmogljivosti in skupnih projektih, ki bodo vzpostavljeni za njihovo doseganje. V teh koalicijah bodo države članice ostale suverene pri odločanju o svoji vlogi in prispevku. Na podlagi obstoječih časovnih načrtov za izvajanje prednostnih nalog, ki jih vodi EDA², bi morala vsaka koalicija za zmogljivosti določiti posebne cilje in roke.

Koalicije za zmogljivosti bi morale ostati odprte za druge države članice, ki se želijo pridružiti pozneje. Spodbujati bi bilo treba skupno vodstvo, da bi zagotovili odgovornost držav članic in ustrezno porazdelitev bremena. Vsaka koalicija lahko uporabi eno ali več orodij, ki so na voljo v programu za evropsko obrambno industrijo (v nadaljnjem besedilu: EDIP)³, da bi prejela ciljno usmerjeno podporo EU za vodilne projekte, pa tudi morebitne nove projekte v okviru stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO). Horizontalne smernice bi lahko olajšale delo teh koalicij v smislu vloge vodilnih držav, odnosov med

² Vsako od 22 področij, opredeljenih v prednostnih nalogah za razvoj zmogljivosti (november 2023), ima časovni načrt.

³ Npr. evropski obrambni projekt skupnega interesa (EDPCI) ali strukture za evropske oborožitvene programe (SEAP), ko bodo začeli veljati.

sovodilnimi državami, kadar je to potrebno, članstva, izvedbenega načrta, povezav z akterji EU in mehanizma poročanja.

Obstoječe postopke bi bilo treba uporabiti v največji možni meri. EDA bo imela pod vodstvom držav članic osrednjo vlogo pri spodbujanju koalicijskega procesa, zlasti prek strokovnih skupin za zmogljivosti. K postopku bo prispevalo tudi delo VŠEU v zvezi s pomanjkanjem zmogljivosti. Komisija bo zagotovila povezavo med koalicijami ter instrumenti in politikami financiranja EU, Svet za zunanje zadeve v sestavi za obrambo pa bo določil politično usmeritev. Glede na nujnost bi morale države članice Svetu poročati do začetka leta 2026.

Hitra mobilizacija novega instrumenta **SAFE** ter drugih orodij EU in nacionalnih orodij bo ključnega pomena za zagotavljanje hitrega in po možnosti skupnega javnega naročanja najpomembnejših zmogljivosti v koalicijah. Za to je potrebno hitro ukrepanje, saj **uredba SAFE** določa kratke roke, ki jih je treba upoštevati, da bi uresničili svoje cilje do leta 2030.

Ključni dejavnik bo zmožnost držav članic, da usklajujejo potrebe, združujejo povpraševanje in organizirajo **skupna javna naročila**. Javna naročila za obrambo ostajajo večinoma na nacionalni ravni. To povzroča razdrobljenost, višje stroške in pomanjkanje interoperabilnosti. Leta 2007 so se države članice dogovorile, da bodo 35 % svojih naložb v obrambo namenile skupnim javnim naročilom⁴. Vendar naložbe ostajajo pod 20 %. **Vse večje usmerjanje naložb v obrambo v skupna javna naročila** bo ključni dejavnik pripravljenosti, saj bosta združevanje povpraševanja in ekonomija obsega pomagala povečati zmogljivosti evropske obrambne industrije ter spodbujati interoperabilnost. Z združevanjem evropskega povpraševanja se bodo znižali stroški, saj države članice ne bodo tekmovalle med seboj, izboljšala pa se bo tudi njihova skupna kupna moč. S tem se bodo prav tako okrepili učinki obsega in podprla sedanja prizadevanja za skupno zagotavljanje in krepitev ključnih proizvodnih vozlišč in dobavnih verig.

Cilji:

Države članice naj bi do leta 2030 skupaj odpravile pomanjkanje zmogljivosti. Poleg tega bi se moral delež skupnih javnih naročil približati dogovorjenemu cilju 35 %, naložbe v obrambo iz evropske obrambne tehnološko-industrijske baze (v nadaljnjem besedilu: EDTIB) pa bi morale doseči politični cilj vsaj 55 % vseh naložb.

Mejniki:

1. Vzpostavitev koalicij za zmogljivosti na vseh prednostnih področjih ter sprejemanje odločitev o vodilnih in sovodilnih državah ter ustreznih izvedbenih načrtih do leta 2030 – do 1. četrtertletja 2026.
2. Zbiranje začetnih podatkov o zmogljivosti obrambne industrije EU na prednostnih področjih zmogljivosti, po potrebi ob podpori Komisije – do sredine leta 2026.
3. Začetek projektov na vseh prednostnih področjih v prvi polovici leta 2026.
4. Oddaja vsaj 40 % javnih naročil za obrambo kot skupnih javnih naročil – do konca leta 2027.
5. Vzpostavitev projektov, pogodb in financiranja za odpravo pomanjkanja kritičnih zmogljivosti na prednostnih področjih – do konca leta 2028.

⁴ V okviru Evropske obrambne agencije. Leta 2017 je to postala bolj obvezujoča zaveza v okviru stalnega strukturnega sodelovanja.

6. Prejem vseh javnih naročil, ki se financirajo iz instrumenta SAFE in prispevajo k odpravi pomanjkanja zmogljivosti na prednostnih področjih – do konca leta 2030.

Kazalniki:

Predlaga se, da se v letnem poročilu o obrambni pripravljenosti spremlja razvoj skupnih vojaških pomanjkljivosti EU glede na prednostna področja zmogljivosti (in se primerja s prejšnjim letom) ter število projektov v teku in naročenih zmogljivosti glede na prednostno področje, in sicer na podlagi informacij, ki jih zagotovita VŠEU in EDA.

4 – Začetek vodilnih pobud za pripravljenost Evrope

Napredek je potreben na vseh področjih obrambnih zmogljivosti, vendar so nujno potrebne obsežne in usklajene naložbe v vseevropske projekte, ki bodo Evropo kot celoto zaščitili pred temi perečimi grožnjami.

Zato Komisija in visoka predstavница/podpredsednica predlagata **sklop začetnih vodilnih pobud za pripravljenost Evrope**, ki so po svoji naravi vseevropske. Te bodo prispevale k izboljšanju varnosti Evrope kot celote in se vzajemno krepile: **evropska pobuda za obrambo pred droni, vzhodna straža, evropski zračni ščit in evropski vesoljski ščit**.

Odprte bodo za vse države članice, ki želijo sodelovati. Vodilne pobude so medsektorske narave in pomenijo napredek na več področjih zmogljivosti in v sektorjih, ki presegajo osnovno obrambo. Ključnega pomena bodo zaščita kritične infrastrukture, upravljanje meja in notranja varnost.

O teh vodilnih pobudah, pa tudi o morebitnih dodatnih (npr. na področju kibernetске in pomorske varnosti ipd.), se bodo odločale države članice. Te bodo gonilna sila teh pobud in se bodo po potrebi dogovarjale o konkretnih ciljih, porazdelitvi nalog, dodeljevanju sredstev iz nacionalnih proračunov in najprimernejšem okviru za njihovo uresničitev.

Komisija bo delovala kot posrednik in vzpostavila storitev vse na enem mestu, da bi zagotovila tehnično pomoč in svetovanje državam članicam o tem, kako povezati nacionalne ukrepe z razpoložljivimi orodji in možnostmi financiranja (vključno z regionalnimi skladi), obenem pa bo zagotavljala skladnost in kontinuiteto med različnimi delovnimi področji. Visoka predstavnica oz. visoki predstavnik bo prek ESZD, VŠEU in EDA svetoval državam članicam in zagotavljal, da vodilne pobude podpirajo dogovorjena prednostna področja ter da so v skladu z dolgoročnimi cilji za razvoj zmogljivosti in vojaškimi načrti Nata.

Sodelujoče države članice bi morale do pomladi 2026 ob podpori Komisije, visoke predstavnice in drugih akterjev EU, vključno z Evropsko obrambno agencijo, sprejeti ustrezen dogovor o usklajevanju. Napredek vsake vodilne pobude se bo spremljal v letnem poročilu o obrambni pripravljenosti.

Evropska pobuda za obrambo pred droni in vzhodna straža

Nedavne ponavljajoče se kršitve zračnega prostora držav članic EU so pokazale, da je treba nujno vzpostaviti prilagodljivo, prožno in najsodobnejšo evropsko zmogljivost za boj proti brezpilotnim zrakoplovom. Države članice na vzhodni meji se soočajo z največjo neposredno grožnjo Rusije in Belorusije, vendar lahko taka grožnja, glede na nedavne incidente, doseže katero koli državo članico.

Evropska pobuda za obrambo pred droni bo zasnovana s pristopom „360 stopinj“ v obliki večplastnega, tehnološko naprednega sistema, ki vključuje interoperabilne protidronske zmogljivosti za odkrivanje, sledenje in nevtralizacijo ter zmogljivosti za tarče na kopnem, pri čemer se za precizne napade uporabljajo droni. Zmogljivost za obrambo pred droni bi morala biti popolnoma interoperabilna in usklajena med državami članicami, hkrati pa bi morala omogočati spremljanje razmer v Evropi ter zagotavljati možnost skupnega ukrepanja in zaščito kritične infrastrukture skupaj z Natom.

Te evropske protidronske zmogljivosti bi morale temeljiti na izkušnjah iz Ukrajine, zlasti v zvezi s ključnim pomenom ustvarjanja inovativnih dronskih in protidronskih ekosistemov, povezovanjem raziskav in razvoja s proizvodnjo ter zanašanjem na prilagodljive proizvodne zmogljivosti in stalen tehnološki razvoj. To je priložnost za Evropo, da se nauči, kako Ukrajina razvija vojaške tehnološke inovacije, to pa bo povezano s predlaganim zavezništvom z Ukrajino na področju dronov. Protidronsko omrežje bo prilagojeno za civilno-vojaške namene in dvojno rabo ter bo pripomoglo k obvladovanju groženj, ki niso povezane z obrambo, ali drugih nevarnosti, ki so skupne vsem mejam EU. Med njimi so varovanje meja, instrumentalizacija migracij, zaščita kritične infrastrukture in mednarodni organizirani kriminal.

Protidronske zmogljivosti bodo osrednji del vodilne pobude vzhodna straža, katere cilj je okrepiti zmogljivosti držav članic na vzhodni meji, da bi obravnavale najrazličnejše grožnje, vključno s hibridnimi operacijami, rusko floto v senci in tveganjem oborožene agresije. Njen cilj je okrepiti vzhodne meje EU po kopnem, zraku in morju ter tako prispevati k varnosti celotne Unije.

Vzhodna straža bo sisteme za zračno obrambo in obrambo pred droni povezala s številnimi kopenskimi obrambnimi sistemi, pomorsko varnostjo v Baltskem in Črnem morju, pa tudi s sistemi za boljše spremljanje razmer, notranjo varnost in upravljanje meja. Vzhodna straža bi morala biti v celoti usklajena z vozliščem EU za pomorsko varnost v Črnem morju ter z integrirano strukturo Nata za poveljevanje in kontrolo, hkrati pa bi morala dopolnjevati operacijo Vzhodna straža, nadzor baltskega zračnega prometa in prednjo prisotnost. Pomagala bo razviti najnujnejše elemente, ki bodo razširjeni in vključeni v širši projekt na evropski ravni.

Cilji:

Predlaga se, da se vzpostavi celovita evropska zmogljivost za obrambo meja z nadzornimi sistemi na več področjih, dronskimi in protidronskimi zmogljivostmi, zmogljivostmi za elektronsko vojskovanje, sistemi za precizni napad in odzivnim operativnim usklajevanjem. Vse to bo potekalo v tesnem sodelovanju z Natom in bo dopolnjevalo regionalne načrte za teritorialno obrambo. Pobudo vzhodna straža bi bilo treba izvajati v vseh državah članicah vzdolž vzhodne meje EU, tudi ob kopenski in morski meji z Rusijo in Belorusijo, da bi prispevali h krepitvi evropske obrambe.

Mejniki:

1. EUCO potrdi evropsko pobudo za obrambo pred droni in pobudo vzhodna straža kot prednostni vodilni pobudi – do konca leta 2025.
2. Začetek evropske pobude za obrambo pred droni in pobude vzhodna straža – 1. četrtoletje leta 2026.

3. Prvi poziv EDIP k povečanju proizvodnje in podpori skupnim javnim naročilom. Prva plačila predhodnega financiranja v okviru instrumenta SAFE za projekte, ki so del vodilnih pobud – 1. četrtoletje leta 2026.
4. Začetne zmogljivosti v okviru evropske pobude za obrambo pred droni in pobude vzhodna straža – do konca leta 2026.
5. Celovito delovanje evropske pobude za obrambo pred droni – do konca leta 2027.
6. Delovanje vzhodne straže – do konca leta 2028.

Medtem ko sta vzhodna straža in evropska pobuda za obrambo pred droni najnujnejši, bi bilo treba pospešiti prizadevanja za razvoj **evropskega zračnega ščita**, da bi državam članicam zagotovili integrirano in večplastno zračno in raketno obrambo, ki bi bila popolnoma interoperabilna s sistemom Nata za poveljevanje in kontrolo, ter za razvoj **evropskega vesoljskega ščita**, da bi zagotovili zaščito in odpornost vesoljskih sredstev in storitev.

Evropski zračni ščit

Integrirana vodilna pobuda **evropski zračni ščit** bo zaščitila zračni prostor in državne funkcije držav članic. Programi EU bodo podpirali države članice pri vzpostavitvi integriranega in večplastnega zračnega in protiraketnega ščita za obrambo, vključno s potrebnimi senzorji, ki bo ščitil pred vsemi zračnimi grožnjami in bo v celoti interoperabilen s sistemom Nata za poveljevanje in kontrolo. Pobuda bo pomagala oboroženim silam držav članic zmanjšati odvisnost, zaveznike pa spodbujala pri doseganju ciljev Nata.

Cilj:

Predlaga se vzpostavitev evropskega zračnega ščita, ki bo zajemal celoten spekter zračne in raketne obrambe ter bo v celoti interoperabilen s sistemom Nata za poveljevanje in kontrolo ter njegovo doktrino.

Mejniki:

1. EUCO potrdi evropski zračni ščit kot prednostno vodilno pobudo – do konca leta 2025.
2. Začetek delovanja evropskega zračnega ščita – 2. četrtoletje leta 2026.
3. Delovna programa Evropskega obrambnega sklada (v nadaljnjem besedilu: EDF) in EDIP za prednostno obravnavo ukrepov, povezanih z zračno in raketno obrambo – do konca leta 2026.

Evropski vesoljski ščit

Evropski vesoljski ščit je ključnega pomena za krepitev obrambnih zmogljivosti držav članic ter **zagotavljanje zaščite in odpornosti vesoljskih sredstev in storitev** proti vse večjim grožnjam, pa tudi za doseganje obrambne pripravljenosti do leta 2030, ki temelji na nacionalnih in komercialnih vesoljskih sredstvih, ob podpori vesoljskih sistemov EU. Dopolnjeval bo vesoljske zmogljivosti EU z dvojno rabo, ki bodo vsem državam članicam zagotavljale storitve za državne potrebe, med drugim: določanje položaja, navigacijo in določanje časa z regulirano javno storitvijo Galileo, geoprostorske obveščevalne podatke s storitvijo za opazovanje Zemlje za državne potrebe in varno komunikacijo z IRIS², da bi države članice spodbudili k skupnemu razvoju suverenih zmogljivosti. Spodbujal bo razvoj interoperabilnih nacionalnih obrambnih zmogljivosti s posebnim poudarkom na opremi, ki jo podpira sistem Galileo, spremljanju razmer v vesolju, preprečevanju motenj in zavajanja

ter operacijah in storitvah v vesolju, kjer se kažejo očitne pomanjkljivosti in odvisnosti Evrope.

Cilj:

Predlaga se vzpostavitev in zaščita celovitega evropskega sistema vesoljskih zmogljivosti, ki služi obrambnim namenom ter temelji na vesoljskih sistemih EU in obstoječih nacionalnih zmogljivostih.

Mejniki:

1. EUCO potrdi evropski vesoljski ščit kot prednostno vodilno pobudo – do konca leta 2025.
2. Prednostna razvrstitev povezanih ukrepov v delovnih programih za vesolje, IRIS², EDF in EDIP v okviru usklajenega pristopa in sodelovanja z državami članicami, da bi podprli usklajevanje njihovih načrtov glede javnih naročil (instrument SAFE) – od leta 2026.
3. Začetek delovanja evropskega vesoljskega ščita – 2. četrtnetje leta 2026.

5 – Razsežnost obrambne industrije

Močna, odporna in inovativna tehnološko-industrijska baza s koreninami v EU je ključni element odvratilnih zmogljivosti Evrope ter njene fizične in gospodarske varnosti. Predstavlja gonilo rasti glede na velikost trga EU, hkrati pa ima zaposlitveni potencial in učinek prelivanja na širše gospodarstvo. Prizadevanja za odpravo vrzeli v zmogljivostih morajo biti priložnost za obrambno industrijo EU, da poveča svojo konkurenčnost, okrepi sodelovanje in uvaja inovacije, s tem pa bo sledila tehnološkemu razvoju in povečala izvozni potencial. To mora koristiti vsem podjetjem v dobavni verigi, zlasti zagonskim podjetjem, podjetjem v razširitveni fazi, MSP in podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo, pa tudi regionalnim gospodarstvom in manjšim državam članicam.

Štiri leta vojne v Ukrajini so pokazala, kako pomembne so zadostne zaloge streliva in opreme, proizvodne linije, ki jih je mogoče hitro razširiti in oskrbeti, ter dobro usklajene dobavne verige. Javne in zasebne naložbe morajo v naslednjih petih letih spodbujati širitev industrijskih ekosistemov, kar bo koristilo tudi regionalnim gospodarstvom.

V ta namen je Komisija pripravljena industriji zagotoviti smernice o konkurenci za projekte sodelovanja v obrambnem sektorju. Komisija prav tako sodeluje z državami članicami, da bi ocenila, ali bi morala posodobiti svoj pristop iz pravil o državni pomoči v tem sektorju in po možnosti zagotoviti smernice.

Da bi napredek pri odpravi vrzeli v zmogljivostih bolje povezali z razvojem evropske obrambne tehnološko-industrijske baze, bo Komisija **poglobila razumevanje obstoječih in načrtovanih evropskih industrijskih proizvodnih zmogljivosti**, pri čemer se bo vsako leto osredotočila na izbrane prednostne naloge. Začela bo z zračno in raketno obrambo, droni/protidronskimi sistemi in vesoljskimi sistemi.

Države članice bi morale izkoristiti svojo skupno kupno moč z **večletnimi programi javnega naročanja**, da bi podjetjem poslale prave dolgoročne signale in jim pomagale pri sprejemanju naložbenih odločitev o povečanju proizvodnje in dostavi tega, kar je potrebno za odpravo vrzeli v zmogljivostih. Z boljšim usklajevanjem teh programom bi se zmanjšala

razdrobljenost, okrepila prepotrebna interoperabilnost in zagotovila stroškovna učinkovitost.

Inovacije so ključni element obrambne pripravljenosti Evrope. Prelomne tehnologije, njihovo hitro testiranje in vključevanje v obrambne zmogljivosti ter prožno sodelovanje s tehnološko skupnostjo so bistvenega pomena za sodobno vojskovanje. Financiranje EU bo zato usmerjeno v spodbujanje naložb v raziskave in razvoj ter inovativne industrijske proizvodnje, privabljanje dodatnih zasebnih naložb ter podpiranje zagonskih podjetij, podjetij v razširitveni fazi, inovativnih MSP in podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki temeljijo na tehnologijah z dvojno rabo. Razmislili bi lahko tudi o poenostavljenih postopkih javnega naročanja za zagonska podjetja in MSP. Nedavni vmesni pregled kohezijske politike spodbuja preusmeritev kohezijskih sredstev v razvoj in proizvodnjo kritičnih tehnologij ter izboljšanje obrambnih zmogljivosti. Prihodnji **sklad EU za konkurenčnost** bo osredotočen na nove tehnologije in prelomne rešitve novih tehnoloških akterjev, med katerimi so podjetja v razširitveni fazi, MSP in podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Prihodnji **okvirni program Obzorje Evropa** in zlasti njegov Evropski svet za inovacije bosta podpirala globokotehnološke in prelomne inovacije, vse od raziskav do razširitvene faze, vključno z obrambnimi aplikacijami. Okvir za to bo **časovni načrt za evropsko preobrazbo na področju obrambe**, ki bo predstavljen do konca novembra. V njem bodo opredeljeni novi načini za spodbujanje inovacij v obrambni industriji, tudi za podjetja v razširitveni fazi in MSP, zaradi potrebe po večji prožnosti, hitrosti in prevzemanju tveganj.

Evropa mora zagotoviti, da bo ohranila vodilno vlogo na področju obrambne tehnologije, zlasti pri uporabi umetne inteligence. **Okrepiti moramo naložbe in inovacije v evropski obrambni tehnološko-industrijski bazi**, zlasti v zvezi s proizvodnjo kritičnih sistemov za sodobno vojskovanje, tj. droni, sateliti, poveljevanje in kontrola ali varen evropski oblak, pri čemer bo umetna inteligenca ključni dejavnik za našo sposobnost proizvodnje potrebnih zmogljivosti.

V podporo tem prizadevanjem bo Evropska komisija **pospešila poenostavitve**, da bi zagotovila dostop do ustreznih naborov podatkov za usposabljanje in potrjevanje zanesljivih, na človeka osredotočenih in zaupanja vrednih umetnointeligenčnih rešitev ter zmanjšala upravno breme, tudi z morebitnimi novimi ukrepi za poenostavitve.

Prizadevanja za skupno pripravljenost mora podpreti novo partnerstvo med EU, nacionalnimi vladami in deležniki v obrambnem sektorju. Na podlagi dialoga med Komisijo in evropsko obrambno industrijo bi morale na letnem **vrhu o obrambni industriji** sodelovati vlade, akterji EU, glavna podjetja, MSP, podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo in tehnološki inovatorji.

Evropska obrambna industrija potrebuje usposobljene delavce. **Obsežno partnerstvo za spretnosti na področju letalske in vesoljske industrije ter obrambe**, ki spada v **pakt za spretnosti**, se ukvarja z napovedovanjem potreb po spretnostih, izpopolnjevanjem in preusposabljanjem ter privabljanjem talentov, da bi državam članicam do leta 2030 pomagali pri preusposabljanju 600 000 ljudi za obrambno industrijo. Jamstvo EU za znanja in spretnosti lahko delavcem pomaga pri prehodu iz ranljivih sektorjev v strateške sektorje, kot je obrambna industrija.

Obrambna proizvodnja je odvisna tudi od varnega dostopa do kritičnih surovin. Obravnavati je treba strateške odvisnosti in pomanjkanje kritičnih surovin in sestavnih delov. Opazovalnica za kritične tehnologije bo pripravila analizo tveganja, ki bo podlaga

za jasne ciljno usmerjene ukrepe za odpravo pomanjkljivosti. To bi lahko vključevalo možnost, da industrija prejme podporo za projekte, ki zagotavljajo dobavo, npr. z raziskavami v zvezi z alternativami ali ustvarjanjem zalog, ali druge projekte v okviru evropskega akta o kritičnih surovinah.

Spodbujanje partnerstev na področju varnosti in obrambe s podobno mislečimi državami je ključnega pomena za razvoj naših zmogljivosti, interoperabilnost, inovacije in pripravljenost obrambne industrije, pa tudi za diverzifikacijo oskrbe s surovinami ali kritičnimi komponentami. EU je v skladu z belo knjigo sprejela konkretne ukrepe za napredek programa partnerstva na področju varnosti in obrambe z zavezniki in podobno mislečimi partnerji, zlasti z Natom, s katerim si bo EDA prizadevala za tehnični dogovor o izmenjavi tajnih podatkov. Ta model je bil najprej preizkušen z **Združenim kraljestvom in Kanado**, s katerima potekajo pogajanja o dvostranskih sporazumih, ki bi njunima obrambnima industrijama in proizvodom prinesla koristi zaradi skupnih javnih naročil v okviru instrumenta SAFE. Sodelovanje na področju obrambne industrije je tudi v središču dialoga o obrambni industriji z Japonsko, v prihodnosti pa morda tudi z Indijo. EU bi morala prav tako poglobiti varnostno in obrambno partnerstvo z Moldavijo.

Cilji:

Predlaga se, da se do leta 2030 zagotovi, da bo EDTIB lahko državam članicam zagotovila zmogljivosti v ustreznem obsegu in s potrebno hitrostjo. Proizvodne linije bi bilo treba razširiti, dobavne roke za kritični obrambni material pa bistveno skrajšati. V celoti bi bilo treba izkoristiti potencial inovacij za obrambo, vključno z ukrajinskimi rešitvami. Zagotoviti bi bilo treba odpornost obrambnih dobavnih verig, tudi z zmanjšanjem kritične odvisnosti od surovin in drugih kritičnih virov.

Mejniki:

1. Sozakonodajalca sprejmeta program za evropsko obrambno industrijo. Komisija predstavi evropski časovni načrt za preobrazbo na področju obrambe – november 2025.
2. Komisija vzpostavi tehnološka zavezništva za obrambo, ki tehnološke inovatorje povezujejo z uporabniki na področju obrambe v državah članicah, da bi jim pomagala odpraviti kritične vrzeli v zmogljivostih – do konca leta 2025.
3. Komisija v prvi polovici leta 2026 v tesnem sodelovanju z vodilnimi državami koalicij za zmogljivosti razširi strateški dialog z industrijo in do sredine leta 2026 gosti prvi letni vrh o obrambni industriji.
4. Komisija predstavi pregled povečanja industrijskih zmogljivosti, ki je potrebno za zagotavljanje zanesljive dobave na dogovorjenih območjih zmogljivosti – najpozneje od sredine leta 2026.
5. Analiza tveganj, ki izhajajo iz strateških odvisnosti in pomanjkanja kritičnih surovin, ter akcijski načrt z blažilnimi ukrepi za mednarodne dobavne verige v evropski obrambni industriji – druga polovica leta 2026.
6. Preusposabljanje 200 000 delavcev za obrambno industrijo do leta 2026.
7. Sklad za konkurenčnost, sklop za obrambo in program Obzorje Evropa so sprejeti kot del naslednjega večletnega finančnega okvira in pripravljeni na začetek delovanja – do konca leta 2027.

Kazalniki:

Predlaga se, da se v letnem poročilu o obrambni pripravljenosti uporabijo naslednji kazalniki: prispevek obrambne industrije EU-27 k odstotku BDP EU; delež zaposlenih v

obrambni industriji EU-27, vključno z novimi delovnimi mesti, ustvarjenimi vsako leto; delež novih ali razširjenih proizvodnih obratov, povezanih z obrambo, izvajanje programov EU za podporo inovacijam na področju obrambe, število patentov, povezanih z obrambo, registriranih v EU, število ustanovljenih zagonskih podjetij in število samorogov v obrambnem sektorju.

6 – Ukrajina v središču prizadevanj Evrope za pripravljenost

Za varnost Ukrajine, pa tudi Evrope, je enako pomembno, da Ukrajina postane „jekleni jež“, tj. nepremagljiva za vsakega napadalca. Prizadevanja Evrope glede obrambne pripravljenosti bi morala Ukrajino dodatno okrepiti in zagotoviti, da lahko Evropa izkoristi izkušnje Ukrajine na bojišču, njeno inovativno iznajdljivost, učinkovito civilno-vojaško sodelovanje ter večje industrijske zmogljivosti.

Države članice in EU bodo prispevale k **okviru dolgoročnih varnostnih jamstev za Ukrajino**, ki temelji na: trajnih pravnih ureditvah, predvidljivi večletni finančni in vojaški oskrbi, vključevanju obrambne industrije v EDTIB, jasnih posvetovalnih mehanizmi ter povezavi s pristopom Ukrajine k EU in povojno obnovo.

V središču tega so **stalna prizadevanja za izkoriščanje ukrajinskega programa Kvalitativna vojaška prednost** (v nadaljnjem besedilu: program QME). Da bi srednjeročno podprla ukrajinski program QME, si Komisija prizadeva za **posojilo za odpravo škode**, financirano z denarnimi sredstvi imobiliziranega ruskega premoženja. To bi ustvarilo možnost za predvidljivo večletno financiranje za Ukrajino, hkrati pa ji zagotovilo takojšen dostop do stalnega toka vrhunske vojaške opreme, zlasti iz evropske in ukrajinske obrambne industrije, v skladu s potrebami na bojišču, kar bi spodbudilo **industrijska partnerstva z evropskimi podjetji za inovacije in razširitev**. Bistvena dela ukrajinskega programa QME bosta tudi okrepljeno in boljše usposabljanje prek misije EUMAM ter zbiranje obveščevalnih podatkov.

Zavezništvo z Ukrajino na področju dronov, ki ga je napovedala Komisija, bi lahko finančno podprli z različnimi mehanizmi financiranja, tudi z vnaprejšnjim zagotavljanjem 2 milijard EUR iz posojil Ukrajini za pospešitev uporabe izrednih prihodkov, kar kaže, da lahko to deluje v praksi. Zavezništvo na področju dronov bo spodbujalo skupna podjetja ukrajinskih in evropskih družb zunaj Ukrajine, ki bodo izkoriščala evropsko tehnologijo ter znanje in izkušnje Ukrajine. Ukrajina bo prav tako v celoti vključena v izvajanje finančnih instrumentov EU, med drugim **instrumenta SAFE in EDIP/instrumenta za podporo Ukrajini**, da se bo oprema v čim večji meri naročala za Ukrajino, z njo in iz njene industrije. Glede na napredek bi lahko **v začetku leta 2026 razmislili o morebitni dopolnilni pobudi, osredotočeni na Ukrajino**, da bi spodbudili nadaljnja skupna prizadevanja.

Cilji:

Cilj je zagotoviti, da se Ukrajina lahko brani in odvrne vsako agresijo s strani Rusije v prihodnosti. Ukrajinsko obrambno industrijo bi bilo treba v celoti povezati z evropsko obrambno industrijo, da bi razširili ukrajinsko proizvodnjo, hkrati pa v celoti izkoristili potencial ukrajinskih inovacijskih uspehov za evropsko obrambo.

Mejniki:

1. Sprejetje instrumenta za podporo Ukrajini v okviru EDIP in posojila za odpravo škode, ki Ukrajini zagotavlja letno nadomestilo za podporo njenemu programu QME – do konca leta 2025.
2. Uresničitev pobude visoke predstavnice za dobavo dveh milijonov artilerijskega streliva – do konca leta 2025.
3. Vključitev Ukrajine v ustrezne koalicije za zmogljivosti in začetek izvajanja zavezništva med EU in Ukrajino na področju dronov – do 1. četrtertletja 2026.
4. Preučitev morebitne dodatne spodbude za podporo držav članic Ukrajini, ob upoštevanju ravni prispevkov instrumenta SAFE k obrambi Ukrajine – do 1. četrtertletja 2026.
5. Predlogi za dodatne ukrepe za spodbujanje hitre vojaške podpore držav članic Ukrajini – do 1. četrtertletja 2026.
6. Uvedba pobude „Brave Tech EU“, vključno s financiranjem preskušanja novih tehnoloških rešitev za izzive na bojiščih, opredeljene skupaj z Ukrajino – do konca leta 2026.
7. Nadaljevanje misije EUMAM in podpora koaliciji voljnih, ko bodo razmere to dopuščale.

Kazalniki:

Predlaga se, da se napredek spremlja v letnih poročilih o obrambni pripravljenosti, in sicer s spremljanjem obsega skupne vojaške podpore EU Ukrajini (v EUR), skupnega števila vojakov, usposobljenih v okviru misije EUMAM, količine dobavljenega streliva velikega kalibra in deleža posojil instrumenta SAFE, ki vključujejo Ukrajino. Skupne neposredne naložbe EU-27 v UADTIB (v EUR) ter število skupnih podjetij EU in Ukrajine na področju obrambe bodo prav tako zajeti v spremljanje vključevanja ukrajinske obrambne industrije v obrambno industrijo EU.

7 – Horizontalni dejavniki

Vzpostavitev resničnega trga EU za obrambno opremo

Dobro delujoč in poenostavljen **trg obrambne opreme EU je ključni pogoj** za ustvarjanje obsežne proizvodnje, ekonomije obsega in obrambnih inovacij. Za to so potrebna učinkovita, enotna in pravična pravila o javnih naročilih za obrambo, zanesljiv sistem prenosa znotraj EU, stabilen režim zanesljivosti dobave ter splošno sprejetje priznanih standardov in vzajemno priznavanje certificiranja.

Revizija direktive o javnih naročilih na področju obrambe in varnosti bi morala državam članicam zagotoviti prožne postopke javnega naročanja, ki so prilagojeni njihovim potrebam po javnem naročanju, zlasti kar zadeva izvajanje skupnih javnih naročil. Večja preglednost in odprtost bi morala obrambni industriji EU omogočiti zagotavljanje inovativnih proizvodov in storitev po konkurenčnih cenah, predvidljivost pa bi ji morala pomagati pri razvoju dodatnih proizvodnih zmogljivosti. Za vzpostavitev notranjega trga za obrambo bo potrebno večje zaupanje v čezmejne dobavne verige znotraj EU. **Omnibus o obrambni pripravljenosti** vsebuje predloge za obravnavo teh vprašanj. Sozakonodajalca bi ga morala sprejeti najpozneje do konca leta 2025. Prav tako bi bilo treba najpozneje decembra 2025 sprejeti **manjši obrambni omnibus**, da bi bolje spodbudili naložbe, povezane z obrambno industrijo, pred naslednjim večletnim finančnim okvirom.

Cilj:

Predlaga se, da se do leta 2030 vzpostavi resnični trg EU za obrambno opremo s poenostavljenimi in usklajenimi pravili.

Mejniki:

1. Dokončno sprejetje omnibusa o obrambni pripravljenosti in manjšega omnibusa – do konca leta 2025.
2. Dokončanje dodatnih zakonodajnih ukrepov za enotni trg, zlasti ocena direktive o javnem naročanju in direktive o prenosih obrambnih proizvodov znotraj EU – do konca leta 2026.

Vzpostavitev območja vojaške mobilnosti, ki bi zajemalo celotno EU

Vojaška mobilnost je ključni dejavnik za zagotavljanje evropske varnosti in obrambe, pa tudi za podporo EU Ukrajini. Kot kažejo vaje z državami članicami, je še vedno pretežko premikati enote in vojaško opremo po vsej Evropi. Leta 2024 je le polovica držav članic v celoti izpolnila zavezo petih delovnih dni. EU je opredelila več kot 500 projektov na ključnih področjih s potrebami po naložbah v višini približno 100 milijard EUR. Te je treba prednostno obravnavati, da bi odpravili ključne vrzeli in ozka grla na štirih prednostnih koridorjih vojaške mobilnosti. Vzhodna straža je še posebej izpostavljena zaradi pomanjkanja neprekinjenih in interoperabilnih vseevropskih prometnih omrežij. Da bi dosegli napredek, bo novembra predstavljen ambiciozen **sveženj o vojaški mobilnosti**, ki bo vključeval predloge za oblikovanje enotnega regulativnega okvira za olajšanje prevoza opreme, blaga in potnikov za vojaške namene ali namene civilne zaščite po vsej Evropi ter za ciljno usmerjene spremembe obstoječe zakonodaje EU za boljše izpolnjevanje potreb po vojaški mobilnosti v infrastrukturi z dvojno rabo.

Cilji:

Predlaga se, da se do konca leta 2027 v tesnem sodelovanju z Natom vzpostavi območje vojaške mobilnosti, ki obsega celotno EU, s harmoniziranimi pravili in postopki ter mrežo kopenskih koridorjev, letališč in morskih pristanišč ter podpornimi elementi, ki zagotavljajo neoviran prevoz vojakov in vojaške opreme po vsej Uniji ter izboljšujejo razpoložljivost civilno-vojaških zmogljivosti za prevoz.

Mejniki:

1. Predstavitev svežnja o vojaški mobilnosti – pred koncem leta 2025.
2. Opredelitev in prednostna razvrstitev konkretnih projektov na ključnih področjih vojaške mobilnosti vzdolž koridorjev za vojaško mobilnost – do 1. četrtertletja 2026.
3. Sprejetje svežnja o vojaški mobilnosti s strani sozakonodajalcev – do konca leta 2026.
4. Sprejetje in delovanje novega sklopa za vojaško mobilnost v okviru instrumenta za povezovanje Evrope – do konca leta 2027.

Kazalniki:

Predlaga se, da se v letnem poročilu o obrambni pripravljenosti poroča o zavezah, ki so jih sprejele države članice, da bi zagotovile čim hitrejšo izdajo dovoljenj za premik vojaških enot in opreme (3 do 5 delovnih dni); številu projektov na ključnih področjih, ki jih financira EU; odstotku izplačanih proračunskih sredstev iz instrumenta za povezovanje

Evrope na področju vojaške mobilnosti in številu projektov vojaške mobilnosti, ki jih podpira skupina EIB.

Zagotavljanje ustreznih finančnih sredstev in naložb

V sedanjem večletnem finančnem okviru so instrumenti EU, ki podpirajo obrambno industrijo, dokazali svojo dodano vrednost. **Evropski obrambni sklad** (EDF) je zdaj tretji vlagatelj EU v raziskave in razvoj na področju obrambe, **ASAP** in **EDIRPA** pa z omejenimi zneski prispevata k zmanjšanju kritičnih pomanjkljivosti ter sta mobilizirala več kot 12 milijard EUR dodatnih naložb industrije in držav članic. Ko bo **EDIP** začel veljati, bo zagotovil nova posebna orodja za zagotavljanje dodatnih zmogljivosti, vključno z vodilnimi projekti, kot so evropski obrambni projekti skupnega interesa ali strukture za evropske oborožitvene projekte.

Aktivacija **nacionalne odstopne klavzule** je doslej 16 državam članicam omogočila dodaten fiskalni manevrski prostor za nadaljnje povečanje izdatkov za obrambo. Za sredstva **instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo** je zaprosilo 19 držav članic, pri čemer so bila izčrpana sredstva v višini 150 milijard EUR. Poleg tega lahko države članice in regije po vmesnem pregledu instrumentov kohezijske politike prerazporedijo kohezijska sredstva v naložbe, povezane z obrambo, vključno z vojaško mobilnostjo, pri čemer bodo upravičene tudi do večje prožnosti ter višje stopnje predhodnega financiranja in sofinanciranja, regije EU, ki mejijo na Ukrajino, pa bodo prejele ciljno usmerjeno podporo, tako kot regije, ki mejijo na Rusijo in Belorusijo.

Komisija je v naslednjem večletnem finančnem okviru predlagala **znatno povečanje proračuna za obrambo in veselje**. V okviru Evropskega sklada za konkurenčnost bo obrambi in veselju namenjenih 131 milijard EUR, da bi podprli dolgoročna prizadevanja držav članic za doseganje obrambne pripravljenosti. V okviru okvirnega programa Obzorje Evropa bi bili ukrepi z dvojno rabo upravičeni do podpore iz proračuna, ki znaša 175 milijard EUR, Evropski svet za inovacije pa bi lahko podpiral inovacije na področju kritičnih tehnologij s poudarkom na obrambnih aplikacijah. Poleg tega bi se proračun za **vojaško mobilnost** povečal z 1,76 milijarde EUR (ta sredstva so že bila predhodno zagotovljena in v celoti dodeljena do začetka leta 2024) na 17,65 milijarde EUR.

Enako pomembni so tudi tokovi zasebnega kapitala v obrambo. Napredek v smeri **evropske unije prihrankov in naložb** bo pomagal usmerjati dolgoročni zasebni kapital v naložbe v obrambo, inovacije in infrastrukturo. **Skupina EIB** je nedavno znatno okrepila financiranje projektov, povezanih z obrambo, vključno z infrastrukturo, da bi dodatno podprla evropsko obrambno industrijo ter prispevala k financiranju obrambnih zmogljivosti in tehnoloških prednostnih nalog EU. To bo jasno sporočilo trgom.

Cilji:

Predlaga se spodbujanje povečanja zasebnih in javnih naložb v obrambo ter doseganje največje možne učinkovitosti in učinka podpore EU.

Mejniki:

1. Ustanovitev sklada skladov (lastniški kapital) v višini do milijarde EUR skupaj z EIB/EIF, ki bo podpiral hitro rast podjetij v razširitveni fazi in projektov, povezanih z obrambo – do 1. četrtertletja 2026.

2. Sprejetje in začetek delovanja novih instrumentov večletnega finančnega okvira do konca leta 2027.
3. Instrument SAFE je do 3. četrtertja 2028 vsaj 50-odstotno izplačan.

Kazalniki:

Letno poročilo o obrambni pripravljenosti bi lahko vključevalo posebne kazalnike o deležu javno-zasebnih naložb v obrambo ter o letnem razvoju podpore skupine EIB za varnost in obrambo.

8 – Nadaljnji ukrepi: pot do leta 2030

Evropa mora nujno ukrepati, da bi obravnavala naraščajoče grožnje. Države članice so prešle na novo raven. Naložbe v obrambo so se povečale. Uredba SAFE je bila sprejeta v rekordnem času, vsa sredstva v višini 150 milijard EUR pa so v celoti izčrpana. Predstavljen je bil omnibus o obrambni pripravljenosti. Spremembe so v teku. Če se Evropa zaveda nujnosti, dosega rezultate.

Zagotavljanje verodostojne obrambne pripravljenosti EU v petih letih je glede na vse standarde ambiciozen cilj. Če pa si zastavimo jasne cilje, jih povežemo s potrebnimi viri ter delujemo usklajeno in v skladu z natančnimi roki, lahko to dosežemo.

Najuspešnejši evropski projekti, kot sta enotni trg in evro, so bili uresničeni na ta način, ki temelji na večletnem in večfaznem programu ter stalnem političnem usmerjanju za spodbujanje napredka. Preskok v evropski obrambni politiki mora slediti isti logiki.

Ta časovni načrt določa jasne cilje za leto 2030, opredeljuje področja, na katerih je potrebno hitro in trajno ukrepanje, ter določa oprijemljive skupne mejnike.

Da bi ohranili zagon, mora Evropski svet zagotavljati redne politične usmeritve, letno spremljati napredek in priporočati prednostne ukrepe.

Evropa se mora že zdaj dogovoriti o projektih, naložbah in pogodbah, da bo do leta 2030 pripravljena na obrambo.

Evropska komisija in visoka predstavica pozivata Evropski svet, naj potrdi glavne predloge iz tega časovnega načrta in v skladu s predlaganimi mejniki določi politično usmeritev za napredek v smeri obrambne pripravljenosti do leta 2030.